

Sygn. akt V U 225/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2023 r.

**Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Stanisław Pilarczyk

Protokolant: sekr.sądowy Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2023 r. w Kaliszu

odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 15 lutego 2023 r. Nr (...)

w sprawie Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 15 lutego 2023 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje Z. S. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 1 grudnia 2022 roku.

Sędzia Stanisław Pilarczyk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 lutego 2023 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., zwany dalej organem rentowym, na skutek wniosku Z. S. z dnia 30 grudnia 2022 roku przeliczył mu emeryturę od dnia 1 grudnia 2022 roku, odmawiając jednocześnie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, gdyż zdaniem organu rentowego nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, a pisemne zeznania świadków nie stanowią środka dowodowego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył Z. S., domagając się przyznania prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 25 maja 1977 roku do dnia 11 stycznia 1993 roku.

Organ rentowy, w odpowiedzi na odwołanie, wniósł o jego oddalenie.

Sąd poczynił następujące ustalenia:

Z. S. urodził się (...). Od dnia 17 listopada 2022 roku, czyli od dnia ukończenia 65 roku życia, ma przyznane prawo do emerytury. Odwołujący nie miał ustalonego prawa do emerytury wcześniejszej, to jest przed ukończeniem 65 roku życia.

(okoliczności niesporne)

Odwołujący od dnia 25 maja 1977 roku do dnia 11 stycznia 1993 roku był zatrudniony, na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, w Państwowym Przedsiębiorstwie Fabryka (...) w M., wykonując w tym okresie prace betoniarza i spawacza.

(dowód – świadectwo pracy z Fabryki (...) z dnia 11 stycznia 1993 roku – akta osobowe odwołującego)

Z umów o pracę, dekretów płacowych odwołującego, znajdujących się w jego aktach osobowych, wynika, iż pracował on w Fabryce (...) w M. w pełnym wymiarze czasu pracy jako betoniarz i spawacz.

(dowód – umowy o pracę z Fabryki (...) w M.; dokumenty finansowo-osobowe – akta osobowe odwołującego)

Od dnia 28 kwietnia 1979 roku do dnia 16 kwietnia 1981 roku odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(dowód – kserokopia książeczki wojskowej odwołującego – akta kapitału początkowego odwołującego)

Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej odwołujący 11 maja 1981 roku ponownie podjął pracę w Fabryce (...) w M. jako betoniarz i spawacz.

(dowód – umowa o pracę z dnia 11 maja 1981 roku – akta osobowe odwołującego)

Fabryka (...) w M. zajmowała się produkcją gotowych prefabrykatów do budowy bloków mieszkalnych takich jak ściany, stropy, schody.

Odwołujący jako spawacz wykonywał prace spawalnicze zbrojeń do produkowanych prefabrykatów do budowy domów mieszkalnych, a jak była potrzeba wykonywał prace betoniarskie przy produkcji tych prefabrykatów. Swoje prace odwołujący wykonywał w brygadzie na hali produkcyjnej, a jego pracę nadzorował brygadzista. Prace spawalnicze zajmowały odwołującemu większość czasu pracy.

(dowód – zeznania odwołującego z dnia 9 maja 2023 roku [00:02:23][00:19:06]; zeznania świadka S. S. z dnia 9 maja 2023 roku [00:35:49][00:44:54] i zeznania świadka R. M. [00:23:29][00:34:20])

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wymienione dokumenty, zeznania odwołującego oraz świadków, którzy w spornym okresie pracowali razem z odwołującym u tego samego pracodawcy, mając możliwość obserwacji odwołującego. Cały ten materiał pozwala przyjąć, iż Z. S. w spornym okresie od dnia 25 maja 1977 roku do dnia 11 stycznia 1993 roku, z wyłączeniem okresu zasadniczej służby wojskowej, w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował jako spawacz i betoniarz.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie Z. S. zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy Z. S. przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Stosownie do treści art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2023 roku poz. 164) rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki – Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach

pomostowych, Lex; por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 marca 2016 roku, III AUa 1899/15, lex nr 2044406).

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat. Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl art. 23 ust. 1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. ‘

Art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

1. nienabycie prawa do emerytury pomostowej;
2. osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną, zawartą w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Skoro zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku, to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po dniu 31 grudnia 1998 roku.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki – Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, Lex).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący Z. S. nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Natomiast, stosownie do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2022 roku poz. 504), za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym

stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Z § 1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu Z. S. domagał się ustalenia, że taką pracę wykonywał od dnia 25 maja 1977 roku do dnia 11 stycznia 1993 roku.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U.2011.237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia. W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresu zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 roku (III UZP 5/85) wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udawadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 czerwca 2018 roku (III AUa 600/17, Lex nr 2537582) podkreślono, iż „w postępowaniu sądowym okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być dowodzone wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego, gdyż ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów.”.

W postępowaniu sądowym, toczącym się z odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo skarżącego do świadczenia i to zarówno wtedy, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument taki z żadnych przyczyn nie może być sporządzony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2004 roku, III AUa 2472/03, Lex nr 151770).

Mając powyższe na uwadze podnoszony przez organ rentowy zarzut braku wykazania przez wnioskodawcę wykonywania pracy w warunkach szkodliwych wobec nieprzedstawienia stosownego świadectwa nie mógł odnieść skutku.

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się ustalenie, czy praca wykonywana przez Z. S. w spornym okresie była wykonywana w warunkach szczególnych o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach, wszelkimi środkami dowodowymi tj. na podstawie zeznań świadków, zeznań samego odwołującego oraz dowodów z dokumentów przedłożonych w toku postępowania dowodowego. Z tych też przyczyn Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków, przesłuchania wnioskodawcy oraz załączonych akt osobowych.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakład pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

W wykazie A dział V poz. 4 załącznika do cytowanego wyżej rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, jako prace w szczególnych warunkach wymienione są prace zbrojarskie i betoniarskie. Również w Zarządzeniu Nr 9 Ministra Budownictwa i Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku, w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. U. MB z 1983 roku Nr 3, poz. 6) w załączniku Nr 1, w dziale V w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych poz. 4 pkt 1 i 4 jako prace w szczególnych warunkach wymienione są prace zbrojarza i betoniarza. Również w wykazie A, dział XIV za załącznika do wyżej cytowanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku jako praca w szczególnych warunkach jest wymieniona praca przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym.

W niniejszej sprawie, z przeprowadzonych przez Sąd dowodów, jednoznacznie wynika, że Z. S. od dnia 25 maja 1977 roku do dnia 11 stycznia 1993 roku pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako spawacz i betoniarz.

Z powyższych względów, Sąd uznał sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego jako okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Zatrudnienie to trwało od dnia 25 maja 1977 roku do 11 stycznia 1993 roku, a zatem okres tego zatrudnienia był na tyle długi, aby przyjąć, że Z. S. legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych ponad 15 lat, a więc więcej niż minimalny próg, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

Do okresu pracy w szczególnych warunkach można zaliczyć odwołującemu jego okres zasadniczej służby wojskowej.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 4 cytowanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresami składkowymi są okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresu jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby.

W okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej obowiązywał art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz. U. z 1967 roku Nr 44, poz. 440). Stanowił on o zaliczaniu okresu odbytej służby wojskowej do wszelkich uprawnień, związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu służby podjęli, w określonym ustawowo terminie, zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby. W myśl art. 108 ust. 4 ustawy, zastosowanie miało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku, w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzi (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Zgodnie z § 5 rozporządzenia, żołnierzowi, który podjął zatrudnienie zgodnie z zasadami określonymi w § od 2 do 4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień, uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. W myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia, zakład pracy, który zatrudniał żołnierza w dniu powołania go do służby wojskowej, był obowiązany

niezwłocznie zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosi powrót do pracy.

Podkreślenia wymaga, że na wskazanych warunkach okres zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podlegał zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie „wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych”. Należy więc uznać, że „wszelkie uprawnienia wynikające z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych” to także uprawnienia wynikające z ubezpieczenia społecznego, będące pochodnymi pozostawania w stosunku pracy, a więc okres czynnej służby wojskowej, zaliczony na wskazanych warunkach do okresu zatrudnienia (stosunku pracy) trzeba traktować w prawie ubezpieczeń społecznych tak, jak okres podlegania ubezpieczeniu z tytułu stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 roku, I UK 126/09, OSNP 2011/7-8, 112; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2006 roku, III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108, M.P.Pr. 2007/8/434)/.

W ocenie Sądu, należy zgodzić się ze stanowiskiem, iż możliwe jest doliczenie okresu zasadniczej służby wojskowej do wymaganej dla otrzymania świadczenia emerytalnego ilości okresów pracy, wykonywanej w warunkach szczególnych. Znajduje ono odzwierciedlenie także w aktualnej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, który wskazuje, iż okres służby wojskowej dla żołnierza, zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 4 ze zmianami) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 roku, I UK 399/11). Sąd Najwyższy bowiem za trafny uznał pogląd odnośnie wymogu stosowania regulacji prawnych obowiązujących w okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej, to jest brzmienia przepisów uprawniających do zaliczenia czasu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia, w tym w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 kwietnia 2013 roku, III AUa 1412/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 19 marca 2013 roku, III AUa 1600/12; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 8 marca 2012 roku, III AUa 17853/11, Lex nr 1238750).

W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku, sygnatura II UZP 6/13, wskazano, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku, o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220) zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku, o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst, Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 ze zmianami). Identyczne stanowisko co Sąd Najwyższy w cytowanej uchwale z dnia 16 października 2013 roku, zajął Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 23 października 2013 roku (III AUa 98/13, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych).

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 15 czerwca 2022 roku (III AUa 40/21, Lex Nr 3397861) podniesiono iż „Okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 u.e.r.f.u.s., ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Zalicza się go więc nie tylko do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 u.e.r.f.u.s.), ale również – poprzez odesłanie z art. 21 ust. 1 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych – do okresu pracy w warunkach szczególnych, od którego zależy przyznanie prawa do rekompensaty.”.

Wnioskodawca przed rozpoczęciem służby wojskowej pracował w szczególnych warunkach, wykonując pracę betoniarza i spawacza, a praca ta jest pracą w szczególnych warunkach, a po zakończeniu służby wojskowej, w terminie 30 dni, zgłosił swój powrót na poprzednie stanowisko pracy i został ponownie na nim zatrudniony. Dlatego należało

zaliczyć wnioskodawcy również okres zasadniczej służby wojskowej do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W tych okolicznościach należało stwierdzić, że odwołujący spełnia przesłanki do uzyskania dochodzonego od organu rentowego prawa do rekompensaty. Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Dlatego Sąd określił prawo do rekompensaty od miesiąca i roku, w którym ubezpieczony złożył wniosek o rekompensatę, czyli od dnia 1 grudnia 2022 roku.

W konsekwencji odwołanie podlegało uwzględnieniu poprzez zmianę zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Sędzia Stanisław Pilarczyk